

VÀI CẢM NHẬN VỀ TẬP THƠ “NHÀ KHÔNG CÓ ĐÀN BÀ”

Chiều 30 tháng 09 năm 2019, nhận được tập thơ “Nhà Không Có Đàn Bà” của nhà thơ, họa sĩ Phan Võ Hoàng Nam gửi tặng, tôi háo hức ngồi đọc. Sách dày 96 trang, khổ 13x21cm, gồm 46 bài thơ, chủ yếu được viết ở thể thơ tự do, là những hồi ức, những cảm xúc về quê hương, cha mẹ, bạn bè, người xưa cũ...

Quê hương, trong ký ức tuổi thơ của nhà thơ, nhạc sĩ Phan Võ Hoàng Nam thật hiền hòa, thơ mộng, với những hình ảnh bình dị, trong trẻo, đẹp đến nao lòng:

"Ừ, đã xa.

Thuở ôm cây chuối lội sông.

Ba bốn đứa tranh nhau trái cà na thơm lừng.

Xuồng nhỏ tròn trành, cha quăng mề lưới.

Chiều xóm quê!

Canh chua rau nhút thơm lừng.

.

Mùa nước về quê,

Thuyền xuôi ngược trên đồng.

Mẹ đón cá ra sông ủ thêm lu nước mắm.

Em đến trường xắn quần lội qua cầu khỉ.

Con nước rong,

Trăng giỡn giữa đồng."

(Xa rồi mùa cũ)

Chỉ với 12 câu thơ trong 2 khổ thơ, nhà thơ Phan Võ Hoàng Nam đã tái hiện sinh động nhiều hình ảnh quê hương, nhiều kỷ niệm xưa với bạn bè, với cha mẹ, với người yêu...

Cách viết không bó buộc câu chữ, không ràng buộc bởi bất kỳ niêm luật nào, cứ thoải mái phóng bút theo cảm xúc, cũng chẳng chú ý gieo vần trong **Xa Rồi Mùa Cũ** đã tạo nhiều ấn tượng với người đọc. Có lẽ vì tình yêu quê hương trong Phan Võ Hoàng Nam sâu lắng và diết da liễu nên đã tự bật ra những thi tứ, thi ảnh và ngôn từ đậm chất sông nước miền Tây để **Xa Rồi Mùa Cũ** dễ dàng thấm thấu vào cảm xúc của người đọc. Cách viết tự nhiên, phóng khoáng như thế, Phan Võ Hoàng Nam thành công không chỉ ở một vài bài.

Ngay cả khi viết về quê hương với nỗi lo cơm áo gạo tiền thì những mảnh đời được anh khắc họa cũng phóng khoáng, tự nhiên, cũng ấm áp tình, tươi rói niềm tin như bản tính vốn chân thành, mộc mạc của những người con sông nước miền Tây. Nếu không nặng lòng với quê

hương, không thao thiết gửi trọn niềm tin vào ngày mai tươi sáng thì Phan Võ Hoàng Nam không thể viết được những câu thơ ấm áp, căng tràn sức sống thế này:

"Gã trai lực điền gặt gà giắc ngủ.

Hồn phiêu diêu. Chốn cũ, vườn xưa.

Bàn tay ấm ngày bỏ quê lên phố.

Con dò trôi.

Cô thôn nữ dịu dàng."

(Chuyến xe chiều cuối năm)

Những hình ảnh đẹp như thế xuất hiện khá nhiều trong thơ Phan Võ Hoàng Nam. Tuy ở một vài bài thơ, gặp ở vài câu thơ viết về gánh nặng mưu sinh của những phận đời bươn trải như một quy trình "nối dài những nốt trầm ngọt đắng": "Phố rồi lại phố" / "Mùa lại những mùa dong ruổi". Những mảnh đời đáng thương như thế, xuất hiện không nhiều trong "**Nhà Không Có Đàn Bà**":

Phố rồi lại phố.

Mùa lại những mùa dong ruổi.

Tiếng rao đêm nối dài những nốt trầm ngọt đắng.

Rao bán bình yên

Mua thân phận làm người.

(Tiếng rao đêm)

Đọc những bài thơ: **Tháng Sáu, Xa Rồi Mùa Cũ, Sao Không Về Mỹ Đức, Khói Chiều Đồng Nước, Nắng Đồng Bằng...** tôi chạnh lòng nghĩ về quê tôi. Cũng là làng quê Việt Nam, cũng là những người dân một nắng hai sương, chân chất hiền lành, sao An Giang quê anh giữ được nét mộc mạc, hồn nhiên, với những trong trẻo niềm tin vào cuộc sống yên bình, hạnh phúc, còn quê tôi thì sự đổi thay đang từng ngày tàn phá chất quê, hồn quê, để những người con xa xứ chúng tôi phải nghẹn ngào nuốt lệ.

Hay những câu thơ viết về Mẹ, dù là những ngậm ngùi "Mẹ một đời qua bao mùa lũ" "bủa lưới đồng sâu" "leo lét đèn dầu" để tần tảo lo toan cho cuộc sống gia đình thì tiếng lòng của nhà thơ Phan Võ Hoàng Nam vẫn ngân lên âm hưởng của những câu lý sâu lắng, những điệu hò ngọt ngào sóng nước miền Tây, không hề vương chút bi lụy, yếu đuối. Hồn Mẹ hồn Quê cứ đan quện vào nhau, cứ trong trẻo ngân lên trong tâm tưởng của người con hiếu thảo:

"Mẹ một đời qua bao mùa lũ.

Thời con gái theo chồng bủa lưới đồng sâu.

Leo lét đèn dầu.

Xuồng câu dập dềnh sóng nước

Đói no, buồn vui

Con nước lớn ròng."

(Khói chiều đồng nước)

Tôi khựng lại khi gặp những câu thơ hay, bàng bạc buồn nhưng mà đẹp anh lặng viết về Mẹ:

"*Cây ô môi sau vườn còn hoa đỏ.*

Lũ sâu ngủ đông mơ cánh bướm rộn ràng.

Chiều.

Mẹ ra sông ngẩn ngơ dò dọc

Biền biệt người từ độ thu xưa"

(Nặng đồng bằng)

Viết về Mẹ thì hầu như nhà thơ nào cũng có vài bài và đó thường là những bài nổi trội hơn cả của các nhà thơ. Có lẽ vì tình Mẹ bao la, sự hy sinh vô bờ của Mẹ với gia đình, với quê hương, đất nước nên thơ viết về Mẹ thường đậm sâu, thao thiết:

"*Tháng chạp.*

Mẹ chọn từng hạt nếp

Góp tình quê đợi phút sum vầy

Phía dòng sông cơn bắc còn se lạnh

Mẹ đã nghe ấm lửa đêm xuân."

(Xôn xao tháng Chạp)

Hay:

"*Bến cũ còn đây,*

Mẹ giờ xa khuất nẻo.

Cánh buồm trôi về chốn hư vô.

Ổ bánh nóng giòn, cánh hoa sao trong gió.

Trẻ thơ ời lạc đâu mất lời ru."

(Tháng Bảy và Mẹ)

Đọc những câu thơ như thế hỏi ai không chùng lòng, không cắn môi để ngăn dòng lệ vì quá quay nhớ Mẹ. Tôi cũng thế, khi đọc những lời thơ anh viết dâng Mẹ, tôi nhớ Mẹ tôi nhiều lắm. Tôi nhớ dáng xiêu xiêu với đôi quang gánh trên vai Mẹ tất tả về nhà. Tôi nhớ bữa cơm dọn nhiều khoai sắn, Mẹ luôn giục chị em tôi ăn nhiều cho no bụng, rồi cuối bữa Mẹ chậm rãi vét miếng cháy, miếng khoai còn thừa, và nói: - "*Mẹ ăn cho đỡ phí*". Vì thế, khi đọc những dòng thơ anh viết về Mẹ, tôi mấy lần phải buông sách đứng dậy, đi đi lại lại để ngăn dòng lệ chực trào.

Viết về sự cách biệt âm dương với Mẹ thì "*Lá trầu vàng*" / "*trái cau xanh héo úa*", được nhiều nhà thơ sử dụng, không mới, nhưng những hình ảnh bình dị, đời thường như thế, khi được Phan Võ Hoàng Nam đặt cạnh những hình ảnh: "*Con ngẩn ngơ*" / "*Bờ lau trắng chiều xuân*"

của rất riêng anh thì lại có sức truyền cảm mới mẻ, làm lay động lòng người về sự nhớ thương Mẹ mỗi khi Tết đến Xuân về:

Lá trầu vàng.

Trái cau xanh héo úa.

Lễ tổ tiên cánh phượng bay xa.

Dòng sông trôi, con đò tách bến.

Con ngấn ngơ.

Bờ lau trắng chiều xuân.

(Góc quê Xuân và Mẹ)

Bên cạnh những bài thơ viết về quê hương, về Mẹ, là những bài tình thơ đôi lứa chiếm dung lượng khá nhiều trong “**Nhà Không Có Đàn Bà**”. Và tôi đã từng quan niệm: - “*Tình yêu! Phải có những lờm nguýt “ứ hự”, phải có những cắn, cấu, cong người, những “nổi loạn”, há hê... thì mới sướng, mới khoái, mới đã, mới đích thực là tình yêu, chứ cứ lượn lờ mây trôi cá lội, í a í a thì quá chán...*”. Với tôi, yêu là phải “máu lửa”, phải có những “đè”, “cắn”, “cấu”, “quấn”... nên không thích đọc những bài thơ dán nhãn thơ tình mà toàn những ỉ ôi mây trôi cá lượn, ne né từ xa để tránh diễn tả những hưng phấn (ham muốn) thể xác mà cuộc tình đó, đoạn tình đó nên có, phải có,... Thế nhưng khi đọc Phan Võ Hoàng Nam viết về tình yêu đôi lứa, mà lạ là những bài thơ đó chỉ viết những nhớ nhung anh dành cho (không ít) người yêu cũ, dù thiếu vắng những “cắn”, “cấu”, “cuỡng”, “ghì”... tôi lại chăm chú ngồi đọc. Có lẽ bởi tình yêu đó sâu lắng, thuần khiết, được chiết xuất từ trái tim cũng chỉ thuần khiết yêu?!

Tôi muốn viết thêm vài cảm nhận về thơ tình sâu lắng, thuần khiết của Phan Võ Hoàng Nam nhưng vì lưng đau quá, nên mảng thơ tình của anh xin hẹn sẽ đề cập vào một dịp khác.

Hà Nội, 1 giờ 30 ngày 01.10.2019

ĐẶNG XUÂN XUYẾN

Kính mời đọc thêm những bài khác của tác giả tại:
<http://www.vietnamvanhien.org/DangXuanXuyen.html>

www.vietnamvanhien.net

